

УДК 332.13:[330.322:330.341]:630*9

О. М. Дзюбенко,

к. е. н.,

начальник, Черкаське обласне управління лісового та мисливського господарства, м. Черкаси

ПРІОРИТЕТИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ОСВОЄННЯ ЛІСОРЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

O. Dzyubenko,

Ph.D. in Economics, chief, Cherkasy Forestry and Hunting Department, Cherkasy

PRIORITIES OF INVESTMENT-INNOVATIVE SUPPORT FOR FOREST RESOURCE POTENTIAL DEVELOPMENT

У статті розкривається зміст інвестиційно-інноваційного забезпечення господарського освоєння лісоресурсного потенціалу, під яким розуміється комплекс методів, інструментів та важелів фінансового забезпечення модернізації, реконструкції, оновлення та технічного переоснащення основного капіталу лісгосподарських підприємств, а також впровадження сучасних технологій лісівництва та охорони лісу. Обґрунтовуються пріоритети інвестиційно-інноваційного забезпечення господарського освоєння лісоресурсного потенціалу, виходячи з наявної обмеженості бюджетного фінансування лісовідновлення та охорони лісу, високого рівня фізичного спрацювання основного капіталу лісового господарства та введення обмежень на експорт необробленої деревини. Такими пріоритетами виступають: фінансування модернізації і реконструкції техніко-технологічної бази садіння та догляду лісу і заготівлі деревини; фінансування створення сучасних логістичних центрів складування необробленої деревини та пило-матеріалів; інвестування розбудови виробничо-технічної бази будівництва лісових доріг; впровадження сучасної лісоексплуатаційної техніки; фінансування сучасної індустрії переробки лісосічних відходів та відходів деревообробки.

The article reveals the matter of investment-innovative support for forest resource potential development which involves a complex of methods, instruments and key factors of financial support for modernization, reconstruction, renovation and technical reequipment of the capital stock of forestry enterprises, as well as implementation of modern technologies of forestry and forest protection. The priorities of investment-innovative support for forest resource potential development are being substantiated on the basis of insufficiency of reforestation and forest protection budget financing, high level of physical deterioration of capital stock of forestry and imposition of limitations on unprocessed timber export. Such priorities are as follows: financing of modernization and reconstruction of technical and technological base of forest planting and logging; financing of establishing modern logistics centres for warehousing of unprocessed timber and converted timber; investment in building up production and technical base of forestry roads construction; implementation of modern forest exploitation machinery; financing of a modern industry of wood raw materials and wood waste utilisation.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційне забезпечення, лісоресурсний потенціал, капітальні вкладення, інвестування, ліквідна деревина, відходи деревообробки.

Key words: investment-innovative support, forest resource potential, capital investments, investment, merchantable wood, wood raw materials.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Однією з характерних рис сучасного стану переважної більшості секторів національного господарства є високий рівень фізичного спрацювання та морального ста-

ріння основного капіталу. Це вимагає розробки сучасних механізмів інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку окремих галузей та видів діяльності. Значною мірою незадовільний рівень інвестиційно-інноваційного оновлення виробничо-технічної бази переважної більшості галузей зумовлений відсутністю належного інституціонального підґрунтя, яке давало б змогу роз-

ширювати спектр інструментів, методів та форм освоєння капітальних та фінансових інвестицій. Особливо складністю відзначаються проблеми інвестиційно-інноваційного забезпечення тих секторів національної економіки, які перебувають у державній власності і де мають місце численні інституціональні обмеження щодо залучення приватних вітчизняних та іноземних інвестицій. Таким сектором виступає лісовий сектор, оскільки його базова ланка (лісове господарство) перебуває у державній власності і значною мірою залежить від централізованих капітальних вкладень в рамках реалізації загальнодержавних програм та фінансового забезпечення потреб відтворення, відновлення та охорони лісу. Тому обґрунтування пріоритетів інвестиційно-інноваційного забезпечення господарського освоєння лісоресурсного потенціалу є важливою складовою національної лісової політики на сучасному етапі розвитку лісового сектора національного господарства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Необхідність інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку національної економіки в цілому та її окремих сегментів обґрунтовується в працях В. Гераймович, Я. Жаліла, Ю. Кіндзерського, О. Лайка, А. Поручника та інших [1—3; 5—7]. Інвестиційно-інноваційне забезпечення розглядається як вагомий чинник отримання національним господарством конкурентних переваг у зв'язку з підвищенням техніко-технологічного рівня виробництва та впровадженням сучасних процесних інновацій.

На думку Я. Жаліла, недостатнє інвестування спричинює втрати конкурентоспроможності національної економіки, занепад основних фондів, спад виробництва та збільшення собівартості продукції, що в свою чергу зумовлює загострення проблеми інвестиційних ресурсів. У довгостроковій перспективі недоінвестування створює технологічні та екологічні загрози, підвищує невизначеність стратегічних перспектив соціально-економічного розвитку.

Відновлення належних обсягів та структури інвестування, які критично необхідні для структурної перебудови національної економіки відповідно до вимог ефективного ринкового регулювання та забезпечення міжнародної конкурентоспроможності потребує цілеспрямованої інвестиційної стратегії держави, яка долає гостру ресурсну недостатність, що склалася в Україні, та стимулює інвестиційну та інноваційну активність економічних суб'єктів [2, с. 250].

На переконання Ю. Кіндзерського, вирішення питань технічної модернізації виробництва тісно пов'язане із залученням інвестиційних ресурсів. Проте ряд особливостей у формуванні динаміки, галузевої та джерельної структури інвестицій, інституційного середовища ведення бізнесу накладають обмеження на вирішення вказаних завдань. Галузевий розподіл інвестицій в середині промисловості через відсутність механізму перетоку фінансових ресурсів у прогресивні високотехнологічні галузі жодним чином не відобразився на поліпшенні галузевої структури самого виробництва, а навпаки сприяв поглибленню його сировинного ухилу.

Особливістю банківського кредитування в Україні, в тому числі інвестиційного, є встановлювані банками

нерівні умови отримання та неоднакова доступність позик для різних категорій господарюючих суб'єктів. За висновками експертів банки як державні, так і комерційні кредитують переважно компанії своїх власників — інсайдерів. Державні банки залучаються до кредитування окремих (обраних) державних підприємств і монополій або приватних компаній, чиї власники мають тісні зв'язки із владою, причому рішення про надання позик цими банками ухвалюється за отримання неформальної згоди чи прямої вказівки "згори" [3].

Тобто інвестиційний дефіцит у переважній більшості секторів національного господарства пов'язується з викривленням класичних атрибутивних ознак ринку позикового капіталу, що унеможливує отримання кредитних ресурсів за прийнятними процентними ставками. У лісовому господарстві значним обмежуючим залучення інвестицій чинником виступає невисокий рівень інвестиційної привабливості власне ведення лісового господарства (садіння та вирощування лісу) через значний часовий лаг між посадкою та стиглістю переважної більшості лісових культур.

Пріоритети інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку лісогощарського та деревообробного виробництва розглядаються у працях Б. Колісника та М. Шершуна [4; 9], де обґрунтовується доцільність використання інноваційних форм інвестування процесів відновлення, відтворення та охорони лісоресурсного потенціалу, а також пропонуються механізми підвищення дієвості залучення інвестицій на ринку позикового капіталу.

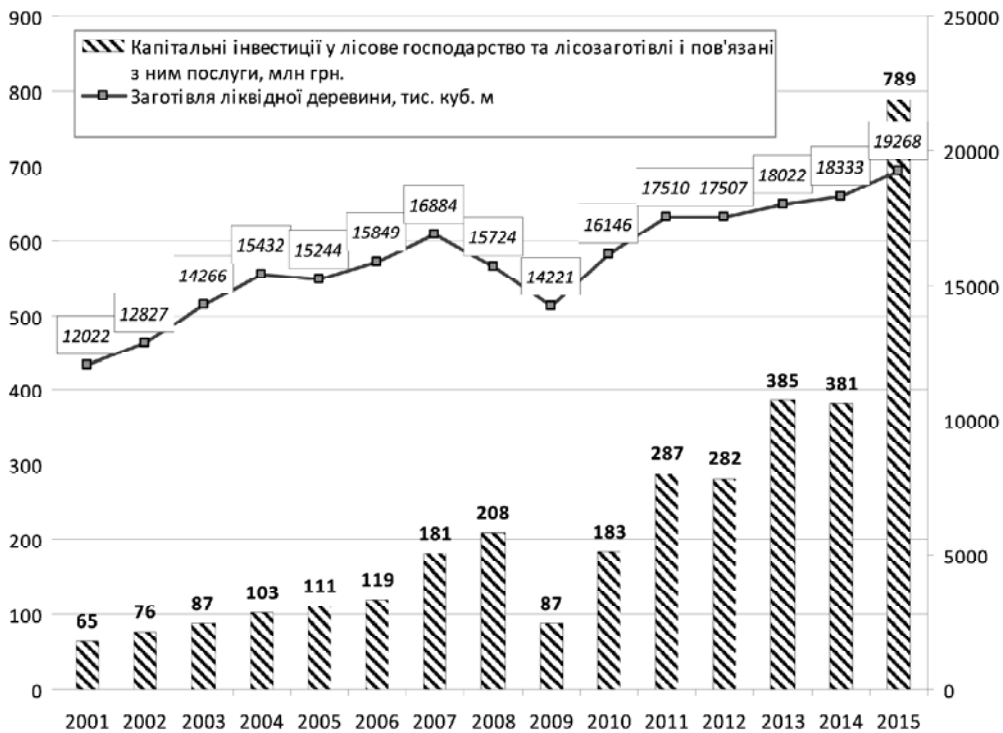
ЦІЛІ СТАТТІ

Цілями статті є обґрунтування пріоритетів інвестиційно-інноваційного забезпечення господарського освоєння лісоресурсного потенціалу в умовах звуженого спектра джерел інвестування потреб лісового господарства, недостатності бюджетного фінансування лісовідновлення та охорони лісу і введення обмежень на експорт необробленої деревини.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Зміцнення конкурентних переваг національної економіки при нинішньому техніко-технологічному рівні виробничої сфери є проблематичним, оскільки вітчизняна продукція відзначається завищеним рівнем енергетичної та ресурсомісткості. Подолання вказаних негативів на пряму пов'язується з інвестиційно-інноваційним розвитком переважної більшості ланок національного господарства. Як стверджує В. Гераймович, рушійним чинником позитивних змін в економічних явищах і процесах є науково-технічний прогрес, що уособлюється в інвестиційно-інноваційній моделі економічного зростання. Це знаходить відображення в підвищенні технологічного рівня виробництва, переходу до вищих технологічних укладів, збільшення частки виробництва наукоємної продукції, використання висококваліфікованої праці, економії виробничих ресурсів [1, с. 6].

Доцільним є інноваційно-інвестиційний розвиток, який передбачає крім залучення достатнього обсягу інвестицій, необхідних для оновлення і реконструкції індустріальної бази національної економіки, й усебічне

Рис. 1. Капітальні інвестиції у лісове господарство та лісозаготівлі і пов'язані з ним послуги та заготівля ліквідної деревини

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України.

впровадження інноваційних технологій та нових методів організації праці, виробництва та управління. Тобто виникає необхідність в освоєнні і впровадженні інноваційних інвестицій з метою розробки і впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво, які приводять до кількісних або якісних поліпшень [1].

Інвестиційно-інноваційний розвиток лісового господарства як невід'ємної складової національної економіки хоча і відзначається галузевою специфікою та особливостями інвестування лісогосподарських та лісоохоронних і деревообробних проектів все ж таки впливає з магістральних напрямів інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку господарського комплексу в цілому. Більше того, у лісовому господарстві не проведено навіть критично необхідних інституціональних змін, які давали б можливість повною мірою використати ринкові інструменти та методи капіталізації лісових та лісогосподарських активів за умов збереження існуючої вертикалі управління лісовим господарством.

Це пов'язано з тим, що у лісовому господарстві сформовано підґрунтя лише для повноцінного освоєння реальних інвестицій, тобто вкладень в основний капітал і приріст матеріально-виробничих запасів (оборотного капіталу). Освоєння фінансових інвестицій (вкладень коштів у різні фінансові інструменти — цінні папери (фондові інструменти), банківські депозити (грошові інструменти), паї (фінансове майно)) [1, с. 12] носить поодинокий характер і не набуло масового поширення у зв'язку з обмеженою специфікацією видів діяльності, які можуть здійснювати постійні лісокористувачі-державні лісогосподарські підприємства.

Лісогосподарський комплекс, який представлений виробничо-технічною базою та інфраструктурою ведення лісового господарства навіть в період масштабної

стагнації національного господарства зберіг розгалужену мережу спеціалізованих лісогосподарських підприємств, які забезпечують відновлення, відтворення та охорону лісоресурсного потенціалу. Більше того, лісогосподарський комплекс залишився у державній власності, що виступило необхідною та достатньою умовою збереження його базових ланок навіть в умовах масового демонтажу цілих сфер діяльності і галузей в період системної і структурної кризи національного господарства в цілому.

Основними джерелами інвестиційного забезпечення потреб лісового господарства крім бюджетних коштів виступають власні кошти державних лісогосподарських підприємств, які отримані в результаті госпрозрахункової діяльності. На жаль, у зв'язку з неможливістю менеджменту державних лісогосподарських підприємств розширювати спектр методів та форм інвестування, ці господарські одиниці відчують перманентний дефіцит фінансових ресурсів для модернізації, реконструкції та технічного переоснащення лісозаготівельного та деревообробного обладнання.

За період з 2001 по 2015 роки у динаміці капітальних інвестицій у лісове господарство та лісозаготівлі і пов'язані з ним послуги в цілому спостерігається висхідна тенденція. В першу чергу, це пов'язано з тим, що високі темпи девальвації національної грошової одиниці вимагали збільшення номінальної величини капітальних інвестицій у лісове господарство та лісозаготівлі і пов'язані з ним послуги. Так, у 2008 році порівняно з 2001 роком обсяг капітальних інвестицій у лісове господарство та лісозаготівлі та пов'язані з ним послуги збільшився у 3,2 рази, порівняно з 2004 роком у 2 рази. У 2009 році порівняно з 2008 роком обсяг капітальних інвестицій зменшився в 2,3 разу (рис. 1). Таке різке зменшення

пов'язано з тим, що внаслідок світової фінансової кризи значно зменшилися можливості держави фінансувати проекти модернізації та реконструкції основного капіталу лісового господарства, а також впроваджувати сучасні методи лісівництва.

Економічна криза крім держави також і звузила можливості державних лісгосподарських підприємств більшу частину прибутку реінвестувати в оновлення та технічне переоснащення лісгосподарської інфраструктури та матеріально-технічної бази відновлення, відтворення та охорони лісів. За період з 2010 по 2014 роки обсяг капітальних видатків збільшився у 2 рази, оскільки державні лісгосподарські підприємства поступово відновили власні інвестиційні можливості після кризових явищ 2008—2009 років. У 2015 році порівняно з 2014 роком обсяги капітальних інвестицій у лісове господарство та лісозаготівлі і пов'язані з ним послуги збільшилися на 408 млн грн.

Це є свідченням того, що поступово постійні лісокористувачі нарощують обсяги капітальних інвестицій, що в короткостроковій та середньостроковій перспективі сприятиме зменшенню рівня фізичного спрацювання лісозаготівельного та деревообробного обладнання.

Прикметною рисою інвестиційних процесів у лісовому господарстві з 2001 по 2007 роки є те, що динаміка капітальних інвестицій у лісове господарство та лісозаготівлі і пов'язані з ним послуги корелювала з динамікою обсягів заготівлі ліквідної деревини. В наступні періоди також спостерігалася така закономірність за винятком 2014 року, коли порівняно з 2013 роком при незначному зменшенні капітальних інвестицій у лісове господарство було забезпечено збільшення обсягів заготівлі ліквідної деревини на 311 тис. куб. м. В цілому у 2015 році порівняно з 2001 роком обсяги заготівлі ліквідної деревини збільшилися на 7246 тис. куб. м, порівняно з 2008 роком — на 3544 тис. куб. м. Тобто можна зробити висновок, що збільшення обсягів капітальних інвестицій у лісове господарство та лісозаготівлі і пов'язані з ним послуги супроводжувалося зростанням обсягів заготівлі ліквідної деревини. Збільшення обсягів заготівлі ліквідної деревини стало наслідком того, що освоєння інвестицій дало можливість підвищити рівень економічної віддачі проведених рубок головного користування та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства.

Комплекс проблем, які виникають в інвестиційно-інноваційному розвитку лісового сектору національної економіки, пов'язаний з тим, що лісгосподарські, деревообробні, целюлозно-паперові та лісохімічні виробництва перестали бути пріоритетами інвестиційної політики держави з огляду на перенесення центру ділової активності в зону впливу великого капіталу. Це відбулося у зв'язку з тим, що має місце, на думку О. Лайка, некерований рух інвестиційних ресурсів в економічній системі, що призводить до їхнього вільного перетікання між видами економічної діяльності по шляху найменшого опору або ж відповідно до умов дотримання економічного інтересу. Найбільша прибутковість, найвища надійність, найменші терміни окупності та ризикованість ведення бізнесу — це основні визначальні фактори, які враховуються інвесторами при прийнятті рішень щодо капіталовкладень, однак соціальний, еко-

логічний, бюджетний інтереси слабо беруться до уваги.

Вплив кризових явищ та постійна нестача фінансових ресурсів для забезпечення функціонування стратегічних ринків товарів і послуг обумовлюють особливу значущість інвестиційного процесу як джерела капітального забезпечення процесу відновлення потужностей, при чому не лише в аспекті залучення нового капіталу, а більше в аспекті відтворення капіталу. Особливості національного інвестиційного процесу полягають у відносній автономності і замкненості, що обумовлює особливо тісну тандемну залежність економіки та інвестицій на взаємних умовах [5, с. 6—8].

Формуючи пріоритети інвестиційно-інноваційного розвитку лісового сектору України, необхідно виходити з того, що ключовою ознакою трансформаційних змін в економічному базисі світового господарства наприкінці ХХ — початку ХХІ століття є зародження шостого високотехнологічного укладу його розвитку, який свідчить про початок нової довгої циклічної хвилі як механізму періодичного оновлення ринкової системи — її технічної основи, умов виробництва й обміну, важелів та інструментів управління. За цих умов вирішальним фактором економічного зростання виступають радикальні технологічні нововведення [6, с. 69].

Інвестиційно-інноваційний розвиток лісового господарства міг би отримати необхідне прискорення, якби в країні було сформовано відповідне інституціональне середовище партнерства держави та приватного сектору. Акцент робиться на партнерських відносинах між державою та приватним бізнесом, оскільки державні лісгосподарські підприємства, які становлять основу лісового господарства перебувають у державній власності. У партнерських відносинах вони мають виступати державними партнерами із суб'єктами приватного бізнесу в частині фінансування проектів лісовідновлення, впровадження прогресивних методів лісівництва, організації утилізації деревних відходів та розбудові індустрії рекреаційного лісокористування і мисливського господарства.

На думку вчених Інституту економіки та прогнозування НАН України, важливим аспектом посткризового відновлення та антикризового державного регулювання економіки є інтенсифікація розвитку партнерських відносин між державою та бізнесом. Розгортання кризових явищ та їхнє поширення на реальний сектор поряд з неспроможністю окремих країн пригальмувати негативні тенденції в національних економіках поставили під сумнів ефективність антикризових програм, що реалізовувалися протягом 2008—2009 року у США, країнах Євросоюзу, підвищили актуальність питання провалів державного антикризового регулювання. Означені тенденції змусили лідерів провідних країн світу на Світовому економічному форумі у м. Давосі 27 січня 2011 року акцентувати увагу на посиленні взаємодії урядів та бізнесу з метою створення партнерського середовища, що дозволить бізнесу залишатися інновативним та створювати нові робочі місця, а урядам не зациклюватися виключно на власних внутрішніх проблемах [7].

Значні перспективи інвестиційно-інноваційного розвитку лісового сектору України пов'язуються з імплементацією базових положень міжнародних конвенцій при-

родоохоронного спрямування, на кшталт нової кліматичної угоди та Цілей сталого розвитку, затверджених Організацією Об'єднаних Націй. В цьому плані варто погодитися з вченими Сумського державного університету, які вказують, що сьогодні міжнародна співпраця щодо запобігання кліматичним змінам активізується саме у фінансовій площині — на міжнародному рівні декларуються завдання сприяння розширенню форм фінансування діяльності, орієнтованої на зменшення негативного впливу на довкілля, створення умов формування довгострокової інвестиційної політики інституційних інвесторів, орієнтованої на формування портфелів з пріоритетом екологічних (низьковуглецевих) цінних паперів [8, с. 5]. Лісове господарство більш, ніж будь-яка інша ланка національної економіки може розвиватися відповідно до умов, визначених міжнародними природоохоронними конвенціями, оскільки безпосередньо впливає на асиміляційний потенціал територій, зміцнення агроландшафтів, посилення самовідтворюючої здатності природних екосистем. На жаль, вже тривалий період не використовуються сприятливі умови залучення значного обсягу іноземних інвестицій в рамках міжнародних природоохоронних конвенцій у зв'язку з відсутністю вваженої державної політики залучення екологічних інвестицій в національну економіку.

Виходячи з того, що розвиток лісового господарства визначає можливість нарощення лісоресурсного потенціалу і відповідно здатності екосистем поглинати негативні екстерналії і сприяти збільшенню асиміляційної здатності окремих територій, інвестиційно-інноваційний розвиток цього сегменту національного господарства має синхронізуватися з пріоритетами екологічно-орієнтованої інвестиційної політики. При формуванні принципів інвестиційно-інноваційного розвитку лісового господарства на засадах екологічності необхідно інвестиційну політику у сфері лісгосподарського та деревообробного виробництва здійснювати на основі комплексу принципів. На переконання вчених Сумського державного університету, такими принципами виступають: синхронність процесів відтворення; стратегічна спрямованість; альтернативність; гнучкість; інноваційний характер; комплексність використання ресурсів [8, с. 266].

Важливість принципу стратегічної спрямованості означає формування такого інвестиційного середовища, яке забезпечить орієнтованість інвестиційних рішень на стратегічну перспективу, пріоритетність довгострокових інвестицій перед короткотерміновими. Необхідність дотримання цього принципу при формуванні інвестиційних механізмів відтворення регіональних еколого-економічних систем обумовлена тим, що для сучасного економічного середовища характерною є орієнтація на короткострокове інвестування. Для лісового господарства дотримання даного принципу має вирішальне значення з огляду на значний часовий проміжок між посадкою та стиглістю лісу.

Доцільність дотримання принципу комплексності обумовлена необхідністю оцінювання ефективності природокористування на мезо- та макроекономічному рівні. Він означає не лише мінімізацію втрат природних ресурсів у процесі використання, а й формування таких способів їх залучення і використання у виробництві, які дозволяли б досягти максимально можливого ефекту з

одночасною мінімізацією негативних наслідків для довкілля [8, с. 266]. Для лісового господарства цей принцип означає максимально можливе використання у відтворювальному процесі ліквідної та неліквідної складових лісоресурсного потенціалу, зокрема максимально можлива утилізація лісосічних відходів та відходів деревообробного виробництва, що підвищить рівень капіталізації лісгосподарського виробництва в цілому та зменшить негативні екстерналії, які пов'язані зі спаленням лісосічних відходів у місцях здійснення суцільних та вибіркових рубок.

Введення обмежень на експорт необробленої деревини покликане розширити рівень ресурсної забезпеченості вітчизняної деревообробки, що сприятиме послабленню сировинної спрямованості лісгосподарського виробництва та створить потужнішу ресурсну базу для збільшення обсягів виробництва продукції на основі глибокої переробки.

Однією з основних передумов прискорення інвестиційно-інноваційного забезпечення техніко-технологічної перебудови лісгосподарського та деревообробного виробництва є залучення іноземного капіталу на основі кооперації із закордонними виробниками продукції деревообробки. Тривалий період значна кількість деревообробних підприємств Центральної Європи працювала на привізній українській деревині, що не стимулювало їх фінансувати лісгосподарські та деревообробні проекти в Україні. Значний спротив окремих інституцій та країн Європейського Союзу стосовно введення мораторію на експорт необробленої деревини з України пов'язаний з небажанням втратити надійні канали отримання відносно дешевої лісосировини. Така практика лише сприяє посиленню сировинної орієнтації розвитку українського лісгосподарського сектора і культивує певною мірою еколого-деструктивні процеси в частині заготівлі деревини та здійснення певного виду рубок.

Для значної кількості регіонів України лісове господарство виступає базовою ланкою господарського комплексу і потенційно може стати каталізатором соціально-економічного піднесення за умови суттєвого збільшення інвестиційних вливань в модернізацію виробничо-технічної бази лісозаготівель та деревообробки. Виходячи з цих міркувань, значні можливості щодо зростання масштабів інвестиційно-інноваційного забезпечення лісгосподарського та деревообробного виробництва пов'язані з більш активною позицією органів регіональної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Представники місцевої влади могли б значно прискорити процеси пошуку стратегічних інвесторів за кордоном (в першу чергу це стосується прикордонних з Європейським Союзом областей) через традиційні контакти з урядами та місцевою владою країн Європейського Союзу. Мова йде про залучення державних лісгосподарських підприємств до реалізації міжнародних та транскордонних проектів у частині лісовідновлення та переробки лісосічних відходів.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Інвестиційно-інноваційне забезпечення господарського освоєння лісоресурсного потенціалу є комплексом

методів, інструментів та важелів фінансового забезпечення модернізації, реконструкції, оновлення та технічного переоснащення основного капіталу лісогосподарських підприємств, а також впровадження сучасних технологій лісівництва та охорони лісу. Однією з прикметних рис інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку лісогосподарського комплексу є те, що його основні ланки, якими виступають державні лісогосподарські підприємства, включають як власне ведення лісового господарства, так і лісопереробну базу.

Пріоритетними напрямками інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку лісогосподарського комплексу виступають: фінансування модернізації і реконструкції техніко-технологічної бази садіння та догляду лісу і заготівлі деревини, а також здійснення комплексу заходів, пов'язаних з побічним лісокористуванням та використанням несировинних якостей лісу; фінансування створення сучасних логістичних центрів складування необробленої деревини та пиломатеріалів, особливо в умовах підвищення рівня концентрації деревообробного виробництва у зв'язку з інституціоналізацією обмежень на експорт круглого лісу; інвестування розбудови виробничо-технічної бази лісівництва лісових доріг та упорядкування сучасної лісоексплуатаційної техніки, яка забезпечить зниження енерго- та ресурсомісткості виробництва продукції, робіт та послуг лісового господарства, на основі лізингу; комплексна модернізація та реконструкція основного капіталу переробних підрозділів державних лісогосподарських підприємств на основі залучення інвестицій на ринку позикового капіталу з метою забезпечення поглибленої лісопереробки, розширення номенклатури та асортименту лісогосподарської продукції, підвищення якості готової продукції, зниження втрат лісоσιровини в процесі переробки; фінансування сучасної індустрії переробки лісосічних відходів та відходів деревообробки, виходячи з наявного іноземного досвіду та сучасних досягнень в галузі інноваційних технологій та передових методів переробки деревини.

Література.

1. Гераймович В.Л. Інвестиційний процес та його вплив на економічний розвиток аграрного сектору: монографія. — К.: ЦП "Компринт", 2015. — 236 с.
2. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія. — К.: НІСД, 2009. — 336 с.
3. Кіндзерський Ю.В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації: монографія / Ю.В. Кіндзерський; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". — К., 2013. — 536 с.
4. Колісник Б.І. Інвестиційне забезпечення розвитку лісогосподарського комплексу: сучасний стан та пошук додаткових джерел / Б.І. Колісник // Інвестиції: практика та досвід. — 2008. — № 7. — С. 3-7.
5. Лайко О.І. Трансформаційні процеси в інвестиційній системі економіки України: монографія / О.І. Лайко; НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. — Одеса: ФОП Грінв Д.С., 2014. — 460 с.
6. Поручник А.М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: монографія. — К.: КНЕУ, 2008. — 352 с.

7. Ризики та перспективи розвитку України у період посткризового відновлення: монографія / [А.І. Даниленко, В.В. Зимовець, В.І. Сіденко та ін.]; за ред. членкор. НАН України А.І. Даниленка; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. — К., 2012. — 348.

8. Фінансові механізми управління природокористуванням: монографія / М.В. Костель, М.Ю. Абрамчук, Н.В. Котенко та ін.; за заг.ред. В.М. Бороноса та І.Д. Скляр. — Суми: Сумський державний університет, 2012. — 351 с.

9. Шершун М. Х. Еколого-економічні засади реформування системи лісового господарства України: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.06 / Шершун Микола Харитонович; Нац. акад. аграр. наук України, Ін-т агроєкол. і природокористування. — К., 2012. — 463 с.

References:

1. Heraimovych, V.L. (2015), Investytsiyni protses ta yoho vplyv na ekonomichni rozvytok ahrarynoho sektoru [Investment process and its impact on the economic development of the agricultural sector]. Kyiv, TSP "Komprynt", 236 p. [in Ukrainian].
2. Zhalilo, Ya.A. (2009), Teoriia ta praktyka formuvannia efektyvnoi ekonomichnoi stratehii derzhavy [Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state]. Kyiv, NISD, 336 p. [in Ukrainian].
3. Kindzerskyi Yu.V. (2013), Promyslovist Ukrainy: stratehiia i polityka strukturno-tekhnolohichnoi modernizatsii [Ukrainian industry: strategy and policy of structural and technological modernization]. NAN Ukraine, DU "In-t ekon. ta prognosuv. NAN Ukraine", Kyiv, 536 p. [in Ukrainian].
4. Kolisnyk, B.I. (2008), Investytsiine zabezpechennia rozvytku lisohospodarskoho kompleksu: suchasnyi stan ta poshuk dodatkovykh dzherel [Investment support for the development of forestry complex: current state and additional sources search]. Investytsii: praktyka ta dosvid, no. 7, pp. 3—7 [in Ukrainian].
5. Laiko, O.I. (2014), Transformatsiini protsesy v investytsiinii systemi ekonomiky Ukrainy [Transformational processes in the investment system of Ukrainian economy]. NAN Ukraine, In-t probl. rynku ta ekon.-ekol. doslidzh., Odesa, FOP Hrin D.S., 460 p. [in Ukrainian].
6. Poruchnyk, A.M. (2008), Natsionalnyi interes Ukrainy: ekonomichna samodostatnist u hlobalnomu vymiri [The national interest of Ukraine: economic self-sufficiency in a global dimension]. Kyiv, KNEU, 352 p. [in Ukrainian].
7. Danylenko, A.I. Zymovets, V.V. Sidenko, V.I. (2012), Ryzyky ta perspektyvy rozvytku Ukrainy u period postkryzovoho vidnovlennia [The risks and prospects of Ukraine during the post-crisis recovery]. NAN Ukraine, In-t ekon. ta prognosuv. NAN Ukraine, Kyiv, 348 p. [in Ukrainian].
8. Kostel, M.V. Abramchuk, M.Iu. Kotenko, N.V. Boronos, V.M. Skliar, I.D. (2012), Finansovi mekhanizmy upravlinnia pryrodokorystuvanniam [Financial mechanisms for environmental management]. Sumy, Sumskyi derzhavnyi universytet, 351 p. [in Ukrainian].
9. Shershun, M.Kh. (2012), Ekoloho-ekonomichni zasady reformuvannia systemy lisovoho hospodarstva Ukrainy [Ecological and economic principles of reforming the system of forestry of Ukraine]. Nats. akad. ahrary. nauk Ukrainy, In-t ahroekol. i pryrodokorystuvannia, Kyiv, 463 p. [in Ukrainian].
Стаття надійшла до редакції 08.04.2017 р.